

FC Dordrecht

Audit 1-meting april 2013

Auditteam Voetbal en Veiligheid

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

Gemeente Dordrecht

Politie Dordrecht

Openbaar Ministerie

FC Dordrecht

DTP en vormgeving

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Edward van der Torre

Ayhan Akgül

© Dordrecht, april 2013

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Aanbevelingen uit de nulmeting	5
3. Actuele situatie	8
4. Conclusies en aanbevelingen	14
Bijlage: verantwoording	16

1. Inleiding

1.1 Over het Auditteam voetbal en veiligheid

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid bestaat sinds 2003. De hoofddoelstelling van het Auditteam is om concreet advies en aanbevelingen te geven over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Het Auditteam richt zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO).

In de afgelopen jaren heeft het Auditteam in nulmetingen, samen met de betrokken partijen, de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij bracht het Auditteam in kaart hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Elke nulmeting mondde uit in conclusies en schetste, in de vorm van aandachtspunten of aanbevelingen, een opdracht voor de toekomst.

Nu, circa twee jaar na de nulmeting, acht het Auditteam de tijd rijp voor een éénmeting.

1.2 De één-meting

De doelstellingen van de éénmetingen zijn:

- bepalen in hoeverre de aanbevelingen die eerder in de nulmetingen zijn gedaan, zijn doorgevoerd;
- bepalen in hoeverre de veiligheidsproblematiek verminderd is en of er andere problemen zijn ontstaan;
- bezien of de vierhoek slimme oplossingen heeft gevonden die voor andere BVO's interessant zijn (veelbelovende praktijken);
- bezien hoe recente landelijke beleidsveranderingen worden doorgevoerd, zoals het opstellen van een lokaal actieplan Voetbal en Veiligheid.

De éénmetingen verlopen in vier stappen:

- Stap 1: Reflectie van de driehoek en FC Dordrecht op ontwikkelingen en acties sinds de nulmeting, op uitnodiging van het Auditteam.
- Stap 2: Een wedstrijdbezoek door het Auditteam met speciale aandacht voor de ontwikkelingen zoals benoemd in de reflectie van de vierhoek, aangevuld met een aantal interviews.
- Stap 3: Bespreking van de bevindingen met de driehoek en FC Dordrecht.
- Stap 4: Opstelling van eindrapport.

In de bijlage vindt u een overzicht van het wedstrijdbezoek, de respondenten en de geraadpleegde documentatie.

1.3 Visie op voetbalveiligheid

Sinds de ontwikkeling van het Beleidskader Voetbal en Veiligheid (mei 2011) is normalisatie de belangrijkste doelstelling van het voetbalveiligheidsbeleid. De veiligheidspartners, zowel lokaal als nationaal, streven ernaar van het voetbal weer een feest te maken, door enerzijds vertrouwen te geven aan goedwillende supporters en anderzijds hard op te treden tegen ordeverstoorders (high trust, high penalty). In de visie van het Auditteam betekent normaliseren dat de veiligheidspartners veiligheidsbeleid dienen te verbinden aan een meer op service gericht supportersbeleid. Dat vergt het opbouwen van vertrouwen tussen de vier geijkte partners en de supporters (verenigingen). Relatiebeheer, overleg met supporters en het honoreren van redelijke supporterswensen dienen te worden gecombineerd met streng optreden bij overtreding van gemaakte afspraken.

Vanuit dit perspectief voeren we de éénmetingen uit. In deze éénmetingen hanteert het Auditteam hetzelfde model als in de nulmetingen, waarin voetbalveiligheid een resultante is van drie factoren.

1. De kenmerken van supporters en hun relatie met de club (bijvoorbeeld groepen probleemsupporters en incidenten).
2. De fysieke infrastructuur (bijvoorbeeld de staat van het stadion, het scheiden van supportersstromen, de kwaliteit van de uitvakken, de commandoruimte en de kwaliteit van de camera's).
3. De kwaliteit van de veiligheidsorganisatie van FC Dordrecht en de partners, het veiligheidsbeleid en de samenwerking tussen de veiligheidspartners.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we een samenvatting van de conclusies en aanbevelingen uit de nulmeting. Ook beschrijven we welke stappen de vierhoek heeft genomen na de nulmeting.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de actuele situatie bij de BVO en beschrijven we welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in de periode sinds de nulmeting. We doen dat aan de hand van de drie factoren van voetbalveiligheid.

In hoofdstuk 4 trekken we de conclusies uit de éénmeting en formuleren we aanbevelingen voor verdere versterking van de veiligheidsaanpak.

2. Aanbevelingen uit de nulmeting bij FC Dordrecht

2.1 Conclusies en aanbevelingen

De uitgevoerde 0-meting bij FC Dordrecht (mei 211) bevat - letterlijk geciteerd - de onderstaande conclusies en aanbevelingen:

Hoofdconclusies

1. Het samenwerkingsverband bij het veiligheidsbeleid bij FC Dordrecht stoelt op enkele sleutelfiguren en op hun goede verhouding en samenwerking. De kennis en betrokkenheid van enkele ervaren politiechefs is waardevol. De algemeen manager van FC Dordrecht heeft serieuze aandacht voor sfeer en veiligheid en onderhoudt goede contacten met de partners. Het Openbaar Ministerie is opmerkelijk goed ingevoerd op het voetbaldossier.
2. De ambities van FC Dordrecht zijn afgestemd op de sportieve positie. Dit realisme resulteert in stabiliteit en schept duidelijkheid in het relatiebeheer naar sponsors en autoriteiten. Het kleurt ook het verwachtingspatroon van de supporters. Dat verklaart mede waarom het supportersgedrag vandaag de dag goed is (en daarmee aanzienlijk beter dan in het verleden). FC Dordrecht heeft een belangrijke wens: een nieuw stadion.
3. Het gemeentebestuur staat op afstand van de club en het veiligheidsbeleid. Voetbalveiligheid is een ambtelijke kwestie. Er heerst bestuurlijke tevredenheid over de huidige veiligheidssituatie bij FC Dordrecht. Er zijn echter kwesties die meer aandacht verdienen van het stadsbestuur. Het betreft in het bijzonder de huisvesting van FC Dordrecht, omdat de huidige status quo (geen harde zekerheid over een nieuw stadion) nadelige effecten heeft op het veiligheidsbeleid op twee niveaus: **a.** vanwege onduidelijkheid over de toekomst (nieuwbouw of niet) worden herstelwerkzaamheden uitgesteld (zie ook conclusie 5.4); **b.** op onderdelen (b.v. het uitvak) nadert de fysieke staat de ondergrens, en **c.** de huidige fysieke infrastructuur helpt allerminst bij de acquisitie van sponsors en supporters en dat trekt een wissel op de gehele organisatie, waaronder de veiligheidsorganisatie.
4. FC Dordrecht begeeft zich in een tussenfase, dat wil zeggen dat er bijna geen investeringen worden gedaan in de infrastructuur. Er zijn weinig financiële middelen en de investeringen zouden al snel niet lonen vanwege de voorgenomen nieuwbouw. Deze fase mag niet veel langer duren, want dan gaan het veiligheidsbeleid en de veiligheidssituatie er onder lijden.
5. De kwaliteit van het uitvak ligt op een laag niveau, al is dit eerder een sfeer- en comfortprobleem dan een veiligheidsprobleem. Uitsupporters zijn kritisch. Die kritiek neemt verder toe als ze (bij enkele B-wedstrijden) worden gefilmd door het zogenoemde videoteam.

6. De oude harde kern gedraagt zich (momenteel) rustig. De oude harde kern is tevreden met onder andere het redelijk soepele beleid bij uitwedstrijden (minder combi's) en met de vaak vrije kaartverkoop bij thuiswedstrijden. De club en de politie zijn alert op een groep van ongeveer twintig jonge supporters: de jongere harde kern. De groep wordt in verband gebracht met de incidenten die recent plaats hadden, in het bijzonder afspraken en confrontaties met de aanhang van Helmond Sport. Club en politie hebben in kaart om wie het gaat en volgen op dit moment de precieze groepsvorming en -samenstelling.
7. In Dordrecht is met succes gekozen voor operationele samenwerking tussen politie en club. Mede door de trekkersrol van de politie is het gelukt om de politie-inzet op een verantwoorde manier te beperken en om een wisselwerking te realiseren met stewards. Er is dus een functionele taakverdeling en geen fysieke. Dat is een verstandige keuze, want de matige (maar enigszins verbeterde) stewardorganisatie heeft zo letterlijk de steun in de rug van de politie.
8. Bij een B-wedstrijd worden drie voetbalcoördinatoren van de politie ingezet: één als algemeen commandant en twee als VC. Formele positie en opgebouwde ervaring hoeven niet parallel te lopen, waardoor het de vraag is of 'de algemeen commandant' dan wel echt in positie is. Dat levert een situatie op van gedeelde commandovoering, waardoor er onduidelijkheid kan ontstaan over de vraag wie nu wat regelt.

Aanbevelingen

1. Er dient snel volledig uitsluitel te komen over (al dan niet) een nieuw stadion. Als dit toch (voorlopig) niet door zou gaan, dan zijn investeringen in de infrastructuur nodig, onder meer in het camerasysteem en in het uitvak.
2. De burgemeester dient zich actiever te bemoeien met het veiligheidsbeleid bij FC Dordrecht. Vanuit dat perspectief verdient de infrastructuur aandacht, los van het aandeel van de wethouder sportzaken bij eventuele nieuwbouw.
3. We raden aan om de erg zichtbare manier waarop er bij bepaalde wedstrijden videobeelden en foto's worden gemaakt van uitsupporters te heroverwegen en daarbij de functies ervan af te wegen tegen de grote irritatie die het oproept onder uitsupporters.
4. Het dient volstrekt duidelijk te zijn dat de algemeen commandant de algehele leiding heeft. Er dient op te worden gelet dat er geen gedeeld commandoschap ontstaat bij B-wedstrijden waarbij de drie politie-VC's operationeel zijn.
5. Politie en club dienen hun activiteiten om de jongerenkern in kaart te brengen voort te zetten.

2.2 Stappen van de vierhoek

1. De voetbalvierhoek heeft sinds de nulmeting enkele maatregelen getroffen of trajecten in gang gezet die in het verlengde liggen van enkele min of meer kritische bevindingen in de 0-meting. Het zijn echter niet perse activiteiten naar aanleiding van de resultaten van de 0-meting.
2. Het gemeentebestuur is betrokken geraakt bij FC Dordrecht, meer in het bijzonder bij de huisvesting van FC Dordrecht. Er is discussie gevoerd over de vraag welke bestuurder deze portefeuille ter hand zou nemen. De trekkersrol is in handen gegeven van de wethouder Sportzaken. Het gemeentebestuur wil, mede vanwege het belang van betaald voetbal voor de stad, meewerken aan een nieuw stadion van FC Dordrecht. Zie verder paragraaf 3. Een beter en goed stadion is cruciaal voor FC Dordrecht omwille van de economische en sportieve positie van de club, maar evengoed vanwege de (fysieke) veiligheid.

De veiligheidssituatie gaf geen aanleiding voor meer bestuurlijke betrokkenheid bij FC Dordrecht. Het zwaartepunt ligt op de ambtelijke voetbalvierhoek.

3. Er is een streep gezet door de (min of meer) gedeelde commandovoering bij de politie. Er wordt steevast onderscheid gemaakt tussen de Algemeen Commandant en twee andere operationele politieleiders die hun aandacht verdelen over **a.** het uitvak en de uitsupporters en **b.** de overige supporters. Deze functies kunnen worden verdeeld over twee voetbalcoördinatoren van de politie en twee brigadiers. Die brigadiers doorlopen een ontwikkeltraject, gericht op het aanleren van kwaliteiten bij 'grootschalige' of 'bijzondere' handhaving van de openbare orde.
4. De politie en autoriteiten zijn terughoudend(er) bij het filmen of fotograferen van (uit)supporters. De "gevoeligheid bij de supporters" weegt zwaar mee bij de besluitvorming. Het instrument is (tot onze veldwerkperiode in april 2013) niet benut in het seizoen 2012-2013. De informatie over de eigen risicosupporters is inmiddels ook dermate goed dat het filmen en fotograferen onder rustige omstandigheden weinig of geen toegevoegde waarde zou hebben.
5. FC Dordrecht let scherp op de kwaliteit van haar stewards: in algemene zin en meer in het bijzonder wordt gewerkt om voldoende goede ervaren stewards te hebben op de lastige locaties en momenten. De veiligheidscoördinator van FC Dordrecht heeft een UEFA-training gevolgd voor het opleiden van stewards.

3. Actuele situatie

3.1 Club en supporters

1. FC Dordrecht was en is in sportief opzicht een stabiele middenmoter in de eerste divisie. Omwille van het aantrekken van voldoende supporters en sponsors is het voor de club van groot belang dat er een beter en goed stadion wordt gerealiseerd. Dit vraagstuk is op dit moment verreweg het meest belangrijk. Met een kleine omweg is het daarmee ook belangrijk voor het veiligheidsniveau. In het oude stadion bereikt de fysieke kwaliteit de ondergrens (bijvoorbeeld met cameratoezicht en de kwaliteit van het uitvak) en de kwaliteiten van hekken en andere afscheidingen is ook minimaal. De fysieke staat van het stadion doet afbreuk aan het gastheerschap van FC Dordrecht.

Bij renovatie of nieuwbouw kunnen ook veilige fysieke maatregelen worden getroffen die verder reiken dan het wegnemen van de huidige kwetsbare punten. De 'stadiondiscussie' leidt ook tot bezorgdheid onder supporters, al begrijpen (bijna al?) die supporters op dit moment heel goed dat ze zich constructief dienen op te stellen uit clubbelang.

2. In de 'stadiondiscussie' wordt samengewerkt tussen twee verschillende culturen: de voetbalcultuur en die van het lokaal bestuur. Nadat het bestuur een plan van FC Dordrecht heeft afgewezen, resulteerde dit eerst in een stevige discussie, maar vervolgens kreeg de samenwerking om op korte termijn duidelijk te verschaffen over het stadion een positieve impuls. Er zijn door een extern adviseur gesprekken gevoerd met FC Dordrecht over het toekomstige stadion. Dit heeft geresulteerd in een voorstel van het college van burgemeester en wethouders. Zie paragraaf 3.2.
3. De zogenoemde oude harde kern (dat wil zeggen de hooligans van ongeveer twee decennia geleden) denkt en handelt op dit moment in het clubbelang. De meeste leden van de oude kern zitten op de West-tribune (de 'goedkope lange zijde') en enkelen op de Oost-tribune. Ze zijn weliswaar ongeduldig aan het worden over de stadionplannen, maar ze begrijpen dat de club rust uit moet stralen. Dit is geen tijdelijk gedrag, want de oude harde kern heeft het voetbalgeweld al jaren achter zich gelaten. Sterker, ze treden geregeld op als ordebevaarders tegenover de jongerenkern. Dit gaat op een volkse en soms wat ruwe manier (incidenteel inclusief een klap), maar het is en blijft gedrag dat door onderlinge codes wordt gereguleerd. Die codes zijn geen bedreiging voor de openbare orde en veiligheid bij wedstrijden van FC Dordrecht. Er is een goede verstandhouding tussen club en deze harde kern: goed overleg, maar tegelijk gepaste afstand.
4. FC Dordrecht kent een jongerenkern van ongeveer 25 personen. Hun geijkte plek in het stadion was en is de West-tribune, ter hoogte van vak N en M. Voor zover er incidenten zijn bij FC Dordrecht, zijn ze er meestal bij betrokken. De club en politie weten tot op persoonsniveau wie de leden van de groep zijn en wat hun positie daarbinnen is. De meeste leden hebben geen strafblad. In het

zogenoemde Amazone-systeem is de groep opgedeeld in een top-10 van ordeverstoorers en in andere jonge leden. Ze hebben een beduidend minder sterke binding met de club dan de oude harde kern. FC Dordrecht is ook een soort ontmoetingsplaats. Een categorie is ook fan van Feyenoord uit Rotterdam-Zuid. Ze onderhouden contacten met personen uit de harde kern van Feyenoord. Personen uit de harde kern van Feyenoord komen soms naar een thuiswedstrijd van FC Dordrecht: in of rondom het stadion. Dit gebeurde onder meer bij de bekerwedstrijd tussen FC Dordrecht en Willem II.

5. Op vrijdag 2 november 2012 hebben supporters van FC Dordrecht, voorafgaand aan de wedstrijd FC Dordrecht – FC Eindhoven, een demonstratie gehouden. De demonstratie was deels een reactie op de bestuurlijke afwijzing van het stadionplan van FC Dordrecht en deels kwam het voort uit de al langer bestaande bezorgdheid over het voortbestaan van de club. Het maakte deel uit van de supportersbeweging 'Red onze club'. De supporters verzamelden handtekeningen. Op 2 november verzamelden ze bij het oude stadhuis in het centrum en wandelden naar het stadion. Het betrof een optocht van enkele honderden supporters. Het was die dag heel slecht weer, want anders hadden het er beduidend meer geweest. De tocht werd begeleid door politie en stewards en verliep probleemloos. In het stadion, op de middencirkel, overhandigden supporters de handtekeningen aan twee wethouders.
6. Het valt niet uit te sluiten dat de harde kern (jong en/of oud) emotioneel of boos worden als de financiële problemen van FC Dordrecht verder toe nemen, bijvoorbeeld (mede) vanwege stagnatie bij het realiseren van een goed stadion. Het is realistisch dat het bestaansrecht van een eerste divisieclub écht op het spel komt te staan, zo bewijst eens te meer het recente faillissement van traditieclub BV Veendam.
7. In december 2011 werd kanker geconstateerd bij de heer Th. Bos, hoofdtrainer van FC Dordrecht. Hij blijft tijdens zijn ernstige ziekte betrokken bij FC Dordrecht. Op 28 februari 2013 overlijdt de heer Bos. De ziekte en zijn overlijden hebben het gemeenschapsgevoel bij FC Dordrecht (club en supporters) versterkt.
8. FC Dordrecht telt op dit moment zes stadionverboden: vijf landelijk en één lokaal.

3.2 Infrastructuur

1. FC Dordrecht voetbalt nog in hetzelfde verouderde stadion als in 2011, bij de O-meting (het GN Bouw Stadion aan de Krommedijk): een verouderde commandoruimte; een primitief uitvak; verouderd hekwerk; optische toegangscontrole; een gedateerd camerasysteem. Er vindt jaarlijks een veiligheidsinspectie plaats door de Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid. De meest recente is uitgevoerd in november 2012.

De staat en toekomst van het stadion zijn het belangrijkste agenda- en aandachtspunt van FC Dordrecht op dit moment, ook vanuit veiligheidsperspectief. Het is namelijk verweven met de noodzaak om de financiële huishouding voldoende op orde te brengen om betaald voetbal te blijven spelen.

2. Het camerasysteem is gedateerd, maar de beeldkwaliteit is verbeterd ten opzichte van de 0-meting. De camera's op de West-tribune (met zoomoptie) zijn functioneel. Het is wel een lacune dat er louter een statische camera is gericht op de grote parkeerplaats.
3. FC Dordrecht heeft, in december 2012, voorgesteld om aan de Provincialeweg (op de plaats van een kassencomplex) een nieuw stadion te realiseren. Het betrof niet louter de bouw van een voetbalstadion, maar ook van winkels. De gemeente Dordrecht onderschreef het belang van een nieuw stadion, maar oordeelde dat het stadionplan niet viel te realiseren. Het plan was volgens de gemeente "niet haalbaar en niet sluitend" en het zou een gemeentelijke investering vergen van 4 tot 6 miljoen euro. Het voorgestelde plan telde te veel winkels en dat zou negatieve gevolgen hebben voor bestaande winkelcentra. Volgens de gemeente is de kans groot dat de Provincie het plan niet goed zou keuren (als de gemeente dat al zou doen).
4. De gemeente Dordrecht onderzoekt met FC Dordrecht de mogelijkheden voor een nieuw stadion. Er is geadviseerd door extern adviseur. Het gemeentebestuur wil de bouw van een nieuw stadion op sportpark de Krommedijk mogelijk maken. We citeren uit een nieuwsbericht op de website van de gemeente Dordrecht d.d. 14 mei 2013:

College wil meewerken aan nieuw stadion FC Dordrecht

Het college van burgemeester en wethouders van Dordrecht wil de bouw van een nieuw stadion van FC Dordrecht op sportpark Krommedijk mogelijk maken. De medewerking van de gemeente zou daarbij bestaan uit een eenmalige bijdrage aan de aanleg van een parkeerterrein, toegangsweg en andere zaken in de omgeving, van circa € 1,7 miljoen. Daarnaast is het college bereid de jaarlijkse sponsorbijdrage te verdubbelen tot € 60.000 per jaar. Het college legt dit voorstel voor aan de gemeenteraad.

Het voorstel is gebaseerd op de uitkomst van de gesprekken met FC Dordrecht onder leiding van extern adviseur Arjen Driesprong. Uit die gesprekken zijn de volgende, door beide partijen onderschreven punten gekomen:

- Nieuwbouw naast het huidige stadion heeft de voorkeur boven herontwikkeling op de huidige plek
- Ruimtelijk, stedenbouwkundig en qua verkeer/parkeren past op deze plek een nieuw stadion
- Er is een beperkte bestemmingsplanwijziging nodig
- Door de aanleg van kunstgras in het stadion heeft FC Dordrecht geen andere velden meer nodig
- Een nieuw stadion kan een impuls zijn voor een verbetering van het sportpark
- Totale kosten voor een nieuw stadion met 6000 plaatsen bedragen circa € 12 miljoen
- Zonder enige vorm van steun van de gemeente is het plan niet haalbaar.

5. Hoe langer het nieuwe stadion uitblijft, hoe minimaler de faciliteiten van het uitvak worden. Slechte zichtlijnen, oude stoeltjes, povere catering en schamel sanitair. We raden aan om hoe dan ook na te denken over manieren om de uitsupporters klantvriendelijker te ontvangen. Het is daarbij van belang om niet alleen te denken aan veiligheid, maar ook aan sfeer vanwege de aanwezigheid van nette uitsupporters.

3.3 Organisatie en samenwerking

1. De bestuurlijke betrokkenheid bij FC Dordrecht is toegenomen en spitst zich toe op de discussie over het stadion.
2. Er bestaat een goede samenwerking in de zogenoemde ambtelijke voetbalvierhoek in Dordrecht. Er is vier keer per jaar regulier overleg en zo nodig meer frequent. Namens het bestuur neemt de ambtelijk portefeuillehouder voetbal deel aan dit overleg, de politiechef met dezelfde portefeuille, de algemeen manager van FC Dordrecht en de voetbalofficier. Deze vierhoek functioneert goed. Het OM is goed op de hoogte en betrokken en de politiechef kent het voetbaldossier goed. De gemeenteambtenaar schrijft de jaarlijkse evaluaties en is in beleidsmatig opzicht een trekker van het overleg. De algemeen manager wordt gezien als een prettige en goede gesprekspartner die waarmaakt wat hij toezegt.
3. Een vast agendapunt van de ambtelijke voetbalvierhoek is het zogenoemde Lokale Actieplan Voetbal en Veiligheid FC Dordrecht. Dit is een lokale vertaling van het landelijke actieplan. Het is een helder overzicht van (beleids)maatregelen die langs de volgende lijnen zijn gegroepeerd: dadergerichte aanpak; zwaarder en sneller straffen; wettelijke maatregelen; bepalen van het regime voor elke wedstrijd; veiligheid in het stadion; verbeterd gastheerschap uitsupporters; betrokkenheid supporters; verhoging van het aantal A-wedstrijden; vervoersregelingen en aanvullende lokale prioriteiten.
4. De samenwerking met de supporters is versterkt: vooral vanuit de club, maar evengoed door gemeente en politie. Dit kreeg een impuls door de saamhorigheid ten aanzien van de ziekte en het overlijden van de heer Bos. De discussie over het stadion levert ook vragen, discussie en debat op met supporters. Op meer reguliere basis is er ook veel overleg met de supporters, onder meer over de regelingen en organisatie bij uitwedstrijden.
5. De leiding van de veiligheidsorganisatie ligt in handen van de manager algemene zaken. Hij is tevens veiligheidscoördinator, want de vrijwillige veiligheidscoördinator heeft zijn werkzaamheden beëindigd. Dit werkt op dit moment goed, maar de afhankelijkheid van deze sleutelpersoon is op termijn kwetsbaar. Voorts telt FC Dordrecht 8 tot 10 hoofdstewards, 25 tot 35 stewards, 2 toezichthouders op parkeerplaatsen en 12 EHBO'ers.

De veiligheidscoördinator heeft een UEFA-training gevolgd voor het opleiden van stewards. De club kent bovendien enkele door de wol geverfde stewards die op de 'lastige' plekken in het stadion op hun taak zijn berekend.

Ze zijn in staat om op te treden bij overtredingen en beschikken over een handlingsrepertoire dat daar goed op lijkt te zijn afgestemd.

6. De personele inzet bij een thuiswedstrijd van FC Dordrecht met een laag risico (A) bestaat uit 1 voetbalcoördinator, 4 geüniformeerde medewerkers en 2 bikers. Tegen het eind van de wedstrijd wordt de inzet mogelijk aangevuld met 2 diensthondengeleiders (gedurende de wedstrijd wordt beoordeeld of dit nodig is). De personele inzet bestaat bij een wedstrijd uit de B-categorie uit 3 voetbalcoördinatoren, 8 geüniformeerde medewerkers, 2 bikers en 4 diensthondengeleiders. Bij de inzet van 3 voetbalcoördinatoren wordt er één aangewezen als Algemeen Commandant. Bij een B-wedstrijd is er een medewerker van het OM aanwezig bij de wedstrijd.

In het seizoen 2010-2011 komt de politie-inzet (bij competitiewedstrijden) in uren uit op 1.337. In het seizoen 2011-2012 komt de totale politie-inzet uit op 1.128 uren. Deze daling komt met name door te vertrouwen op de basisopstelling van de politie, dus met zo min mogelijk ondersteuning van bijvoorbeeld de ME.

Het seizoen 2010-2011 telt drie B-wedstrijden en de twee seizoenen daarna vijf. De thuiswedstrijden tegen SC Cambuur en Go Ahead Eagles zijn standaard een B-wedstrijd. Het lijkt er op of dit ook zo is bij de thuiswedstrijd tegen Sparta Rotterdam. Het is de vraag of dit in het laatste geval terecht is en valt te staven met reële risico's, want het gedrag van de uitsupporters van Sparta is gewoonweg goed. Vreemd genoeg kreeg de wedstrijd Sparta Rotterdam – FC Dordrecht ook al het predicaat B, terwijl bij die wedstrijd de infrastructuur (een goed uitvak bij Sparta) meewerkt.

7. De politie is alert op de mogelijke aanwezigheid van leden van de harde kern van Feyenoord bij thuiswedstrijden. Hiertoe is contact met de Voetbaleenheid (VBE) die al jaren actief is bij wedstrijden van Feyenoord. De VBE is soms ook aanwezig bij thuiswedstrijden van FC Dordrecht. Dit helpt bij het spotten van hooligans met mogelijke verkeerde bedoelingen, zo bleek bij de wedstrijd van FC Dordrecht tegen Willem II op 22 augustus 2011. Er werden op een parkeerplaats (bewapende) Feyenoordhooligans gespot, net als het vroege vertrek van twee leidende figuren tijdens de wedstrijd.
8. FC Dordrecht leek te kampen met een bijna onoplosbaar kat-en-muis-spel rond de aankomst en (vooral) het vertrek van de bussen met uitsupporters. Dit kwam door een infrastructuur die lastig is voor de politie en, als spiegelbeeld daarvan, kansen biedt voor kwaadwillende supporters. Er werd al lang gezocht naar een oplossing. Zo is er in het verleden onder meer een hek geplaatst, om te voorkomen dat het uitvak nog langer door een park bereikbaar was vanaf de Westtribune. Er werd ook gericht gesurveilleerd, maar dat kon lang niet altijd voorkomen dat bussen werden belaagd. De inzet van actieve *bikers* met locatiekennis heeft het probleem voor een groot deel weggenomen. Ze zijn beweeglijk en snel. Sommige supporters klagen dat ze de bussen met uitsupporters niet kunnen bereiken als ze dat willen. Dit soort klachten is goed nieuws.

9. Bij de thuiswedstrijd FC Dordrecht – FC Volendam (17 augustus 2012) wordt een oud-speler van de thuisclub het mikpunt van ontoelaatbare spreekkoren. Dit begint in de 65^e minuut. De aanklager betaald voetbal buigt zich over de zaak en FC Dordrecht legt in een verklaring en aanvullende verklaring helder uit wat er is gebeurd. Een aandachtspunt daarbij is dat spreekkoren in het stadion be-
duidend minder ‘hard’ klinken dan op de televisie (deels afhankelijk van de posi-
tie van microfoons). FC Dordrecht dient van de aanklager een Plan van aanpak
op te stellen over het optreden bij spreekkoren. Dat plan wordt opgesteld in de-
cember 2012.
10. Er is op 6 september 2011 een multidisciplinaire oefening gehouden. De oefening was bedoeld om het calamiteiten- en ontruimingsplan van FC Dordrecht te testen, evenals de afstemming en samenwerking tussen de calamiteitenorgani-
satie van FC Dordrecht en de hulpdiensten. Tijdens de oefening bleek dat de
hulpdiensten te laat contact legden met FC Dordrecht. De multidisciplinaire af-
stemming “verdient aandacht”, zo concludeert de evaluatie van het seizoen
2011-2012.

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1 Ontwikkelingen: Verbetering of niet?

1. De samenwerking in de ambtelijke vierhoek is hecht en intensief, mede in relatie tot het beperkte veiligheidsrisico bij wedstrijden van FC Dordrecht. De beleidsmatige activiteiten zijn in de afgelopen jaren op een hoger plan getild. De vierhoek kent twee ervaren professionals (de politiechefs en de voetbalofficier), een jonge vrouwelijke ambtenaar die goed het overzicht bewaart en een manager algemene zaken die zich gedreven en in goede sfeer richt op zaken die van belang zijn voor (de veiligheid bij) FC Dordrecht.
2. Het stadionvraagstuk heeft nu de allerhoogste prioriteit, ook van het lokaal bestuur. Verbetering van de infrastructuur heeft een gunstig en noodzakelijk effect op de voetbalveiligheid en op de bedrijfsvoering van FC Dordrecht. Zolang een nieuw stadion louter nog een wens is, schuilen er wel veiligheidsrisico's in de verouderde infrastructuur.
3. De veiligheidsorganisatie (gemeenschappelijk en die van FC Dordrecht) heeft oog voor ogenschijnlijk 'kleine zaken' die er lokaal toe doen: het binden en positioneren van (hoofd)stewards, waaronder een categorie die is opgewassen tegen hun taak; het tijdelijk verbeteren van het cameratoezicht in het oude stadion; het analyseren en vervolgens aanpakken van kwetsende spreekkoren; het gedrag van de 'eigen jongerenkern' en de mogelijke aanwezigheid van Feyenoordhooligans; de inzet van *bikers* om de route van de bus van uitsupporters te beveiligen; en overleg met uitsupporters over de regeling bij uitwedstrijden.

4.2 Aanbevelingen

1. Geef op korte termijn uitsluitel over het stadion van FC Dordrecht; de bereidheid van het gemeentebestuur om mee te werken aan een nieuw stadion op sportpark de Krommedijk is een belangrijke stap in de goede richting. Behoud de bestuurlijke betrokkenheid na (de besluitvorming over) de bouw van het nieuwe stadion.
2. Maak bij de bouw van een nieuw stadion gebruik van ervaringen die elders zijn opgedaan, ook op het terrein van sfeer en veiligheid.
3. Denk na over manieren om de uitsupporters (nog) vriendelijker te ontvangen met behoud van het veiligheidsniveau: in het huidige en mogelijk/waarschijnlijk nieuwe stadion. We geven ter overweging om uitsupporters boven de vijftig jaar, en die daar prijs op stellen, voor de prijs van een kaartje in het uitvak een plaats aan te bieden op de hoofdtribune.

4.3 Veelbelovende praktijken voor andere vierhoeken

De term veelbelovend is wellicht wat overdreven, maar twee zaken vallen positief op, in die zin dat wij ze graag vaker aan zouden treffen:

1. FC Dordrecht leek te kampen met een bijna onoplosbaar kat-en-muis-spel rond de aankomst en (vooral) het vertrek van de bussen met uitsupporters. De inzet van actieve bikers met locatiekennis heeft dit probleem voor een groot deel weggenomen.
2. We zijn goed te spreken over de combinatie van punt 1 en 3 in paragraaf 4.1: een gemeenschappelijke ambtelijke veiligheidsorganisatie die zich 'gedreven en rustig' richt op zaken die er lokaal toe doen.

Bijlage: verantwoording

Gesprekken

mw. M. Vermaat	Gemeente Dordrecht
dhr. B. Punt	Openbaar Ministerie
dhr. P. Tieleman	Politie Dordrecht
dhr. O. Ouwerkerk	FC Dordrecht

Wedstrijdbezoek

FC Dordrecht – De Graafschap op 19 april 2013.

Geraadpleegde documenten

0-meting, Audit FC Dordrecht, mei 2011, Auditteam Voetbal en Veiligheid.

Actieplan Voetbal en Veiligheid FC Dordrecht, 2012-2013.

Convenant Betaald Voetbal, Seizoen 2012-2013, februari 2012.

Evaluatie Betaald voetbal Dordrecht, Seizoen 2011-2012.

Brief namens de voetbalvierhoek in Dordrecht in antwoord op een brief van mw. Jorritsma, voorzitter van het Auditteam Voetbal en Veiligheid.

FC Dordrecht. Plan van aanpak Spreekkoren. Beleid m.b.t. bestrijding en voorkomen van verbaal geweld, december 2012.

